

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. I. Inquiruntur nonnulla circa intentionem & electionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

DISPUTATIO LXXXIII.

De intentione & electione.

SICVT nature rationali maximè proprium est ut quisque finem sibi quem in agendo intueatur, præfigat, ita nihil est ex quo bonitas & malitia humanarum actionum clariùs quàm ex fine innotescat, ex hujus siquidem intentione cum actiones reliquæ procedant, prout hæc bona vel mala fuerit, operationes omnes virtutis inde aut vitii tincturam ut ita dicam accipiunt: ut enim in rebus physicis ex sincera radice fructus integri, ex vitiatâ corrupti procedunt, juxta illud D. Bernardi dictum, si radix in vitio est, & ramus, idem contingit in moralibus. De hac ergo intentione, ex qua humani actus tantopere dependent, accuratiùs agendum.

SECTIO PRIMA.

Inquiruntur nonnulla circa intentionem & electionem.

L Objectum voluntatis duplex, motiuum & terminativum.

QUOTANDUM cum Philosophis communiter, duplex esse objectum voluntatis, motiuum & terminativum, in quibus licet motiuum etiam terminet, terminativum tamen, quod purè est ejusmodi, non movet. Exempli gratiâ, amat quis doctrinam propter ipsam doctrinam; hic doctrina est objectum terminativum, cum terminet actum voluntatis, & simul est motiuum, nam ex vi hujus actus movetur is ad doctrinam persequendam, & media ad illius consecutionem adhibenda. Unde nullum est objectum motiuum, quod simul non sit terminativum. At verò quando quis in tempestate merces projicit in mare, merces quidem sunt objectum terminativum illius actus, non tamen motiuum, imò movent potiùs ad contrarium, & reddunt actionem illam aliquo modo involuntariam, ut supra vidimus disputatione octogesima septimâ; id verò quod movet ad projectionem mercium, est bonitas & amor vite. Finis itaque est objectum motiuum, media plerumque terminativum.

Nullum omnino est objectum motiuum, quod simul non sit terminativum.

II. Idem actus ex duplici fine honesto duplicem haurire potest honestatem.

Hoc ergo posito, queritur primò, Utrùm idem numero actus Physicus duplicem habere possit honestatem ex duplici fine honesto. Respondetur posse: ut si quis aliquid honestum velit ex duplici fine disparato, se junet exempli gratiâ in quadragesimâ, & ob bonum temperantiæ & honestatem obedientiæ, uterque enim finis bonitatem suam refundit in actum. Nec est cur quis dicat tunc esse duos actus realiter & specie diversos, experientia enim videtur docere contrarium: quando namque alicui varia motiva ad aliquid amplectendum proponuntur, sex vel septem diversæ rationis exempli causâ, nullo fundamèto negaret quispiam eum unico actu objectum illud ratione omnium istorum motorum amplecti, sed tot assereret esse actus quot motiva, cum hæc rationes tendendi non sint contrariæ, ut supponimus. Quod confirmatur ex

Idem actus objecti potest ob motiva varia.

communi sententiâ dicente, sicut potest dari unus actus visionis, qui feratur in albedinem solam, alius qui in solam nigredinem, ita & dari posse tertium, qui feratur in albedinem simul & nigredinem: idem ergo contingere poterit in voluntate.

Dices: habitus temperantiæ non potest operari, seu actus elicere, nisi ex motivo temperantiæ, ergo non potest elicere nisi actum temperantiæ tantum. Concesso antecedente, distinguo consequens: non potest elicere nisi actum temperantiæ tantum, quando operatur solus, & ut causa adæquata, concedo consequentiam: quando operatur simul cum aliâ causâ, nego: sufficit enim quod in causâ adæquatâ reperitur quidquid relucet in effectu.

Queritur secundo: Utrùm in hoc casu actus iste qui simul sit temperantiæ & obedientiæ unum generet habitum, an duos potius producat habitus distinctos quorum alter sit temperantiæ, alter obedientiæ. Respondetur: cum nulla sit ratio, cur non æquè sit possibilis habitus, qui utramque hanc in se rationem contineat, quam cur sit possibilis hujusmodi actus, probabilius mihi videtur generare habitum qui simul sit temperantiæ & obedientiæ.

Dices: quando quis aliquoties elicit hujusmodi actus, & occurrit postea materia unius tantum ex his virtutibus, temperantiæ exempli gratiâ solius, aut solius obedientiæ, sentit facilitatem in illo actu exercendo; ergo per actus præcedentes generatus est unus habitus temperantiæ tantum, & alius tantum obedientiæ; ergo duo habitus inadæquati producuntur, non unus utriusque materiæ communis. Negatur tamen consequentia, ad probationem dico majorem illam facilitatem ab hoc habitu totali procedere, utpote qui æquivalet duobus partialibus, quique prout materia occurrit, vel unius, vel alterius, vel utriusque simul, ad istiusmodi actus faciliat. Sicut secundum communem sententiam Theologorum ponentium in Angelis species universales, seu unam speciem indivisibilem respectu plurium objectorum, dicunt tamen Angelum uti posse illâ specie inadæquate, nunc respectu hujus objecti, nunc illius, nunc omnium.

III. Habitui temperantiæ soli non dicitur nisi actus temperantiæ.

IV. An alius ex duobus motu generet habitum, qui simul sit temperantiæ & obedientiæ.

V. Vide procedat facilitas, qua quis postea solus actum unum generat.

Habitui duorum virtutum potest actum unum tantum producere.